

מוסר מעבר למדע

מקרה פילוסופי לטבעו המעבר למדע של המוסר.

נדפס ב-27 בדצמבר 2024

דיון על GMO
נקודת מבט ביקורתית על אאוגניקה

תוכן עניינים (TOC)

1. מעבר למדע 🧭

אסטרונומים: חוויה טרנסנדנטלית קיצונית של אופוריה מקושרת 🧑

2. טבעו של המוסר

Albert Einstein 🧑

פילוסוף William James על מהות הטוב והאמת 🧑

3. סיכום

מוסריות

במשך עשרות שנים, אסטרונאוטים שחזרו ממשימות חלל הקדישו את חייהם ללמד את האנושות על חוויה שמתעלה על מילים - תחושה עמוקה של מודעות פלנטרית המעידה על כך שכדור הארץ עצמו עשוי להיות מודע וחי. גילוי זה מאתגר את הבנתנו את המוסר ואת מקומנו ✨ בקוסמוס.

אסטרונאוטים מדווחים באופן עקבי על חוויה טרנסנדנטלית קיצונית של **אופוריה קשורה זו בזו** כאשר הם צופים בכדור הארץ מהחלל. חוויה זו חורגת הרבה מעבר להערכה חזותית בלבד, נוגעת במשהו בסיסי בטבע הקיום ובחובותינו המוסריות.

ראשית עלינו להבין **מדוע איננו יודעים כבר על החוויה העמוקה הזו**, למרות עשרות שנים של דיווחים על אסטרונאוטים.

ידוע בקהילת החלל כאפקט הסקירה, הוא מעט מוכר על ידי הציבור הרחב ומובן בצורה גרועה אפילו על ידי תומכי חלל רבים. ביטויים כמו "חוויה חלומית מוזרה", "המציאות הייתה כמו הזיה", והרגשה כאילו "חזרו מהעתיד", מתרחשים שוב ושוב. לבסוף, אסטרונאוטים רבים הדגישו שתמונות החלל אינן מתקרבות לחוויה הישירה, ואף עשויות ליצור לנו רושם מוטעה לגבי הטבע האמיתי של כדור הארץ והחלל. **"זה כמעט בלתי אפשרי לתאר ... אתה יכול לקחת אנשים לראות [של IMAX The Dream Is Alive, אבל מרהיב ככל שיהיה, זה לא אותו דבר כמו להיות שם." - אסטרונאוט וסנאטור ג'ייק גארן.**

(2022) המקרה למודעות פלנטרית

מקור: overview-effect.earth

מכון הסקירה (2022)

יש יותר בנקודה הכחולה החיבורת ממה שאנחנו יודעים .

מקור: overviewinstitute.org

בעוד שפסיכולוגים ניסו להסביר את התופעה הזו כאפקט **הסקירה**, המונח הזה לא מצליח לתפוס את הכוח הטרנספורמטיבי של החוויה. **השינוי** המוסרי העמוק בפרספקטיבה שדווח על ידי אסטרונאוטים מצביע על מציאות עמוקה יותר שהפרדיגמות המדעיות הנוכחיות מתקשות להסביר.

עם החזרה לכדור הארץ, מטיילי החלל הללו עוברים מטמורפוזת מוסרית. הם הופכים לתומכים נלהבים עבור:

שלום עולמי 🕊️ ▶

הגנת הסביבה בקנה מידה פלנטרי ▶

שינוי מהותי בערכים ובפילוסופיה של האדם ▶

השינוי המוסרי הזה אינו רק שינוי בפרספקטיבה, אלא התאמה רדיקלית של **מטרה ומשמעות**. אסטרונאוטים מדווחים בעקביות על כפייה לפעול למען טובת האנושות והכוכב כולו.

האסטרונאוטית ניקול סטוט, שבילתה בתחנת החלל הבינלאומית, התייחסה לחלל כמודל לשלום על פני כדור הארץ .

כשאתה רואה את הפלנטה כפי שראינו, זה באמת משנה את השקפתך . -
האסטרונאוט סנדי מגנוס

חבל שעד כה הנוף היה נחלתם הבלעדית של קומץ טייסי ניסוי, ולא של מנהיגי העולם שזקוקים לפרספקטיבה החדשה הזו, או המשוררים שעשויים לתקשר אליהם. - מייקל קולינס, אפולו 11

לא צריכות להיות מלחמות וכל הקשיים שיש לנו. זו תחושה נפוצה מאוד בקרב אנשים שטסו בחלל... – האסטרונאוט והסנאטור ג'ייק גארן

ליציאה מחוץ לכדור הארץ ולראות אותו מנקודת מבט אחרת תהיה השפעה ישירה על הפילוסופיה ומערכות הערכים. – האסטרונאוט אדגר מיטשל, אפולו 14

שום דבר לא הכין אותי לזה... לא היו לי מילים להתאים לסצנה. אחת התוצאות הייתה שהפכתי הרבה יותר פילוסופי... - יוג'ין סרנן - ארה"ב - האדם האחרון על הירח

(2020) יצירת שגרירים של כדור הארץ: אפקט הסקירה

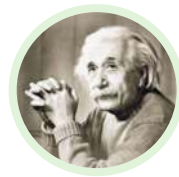
מקור: philpapers.org (מאמר פילוסופיה)

כדי להבין את ההשלכות של חוויות האסטרונאוטים ומדוע היא גורמת לשינוי מוסרי, עלינו להתעמק בטבע היסודי של המוסר עצמו.

טבעו של המוסר

ניתן לשרת את המוסר רק באמצעות ההבנה שהעולם מוטל בספק ? **ביסודו**, בניגוד לנחוש. לפיכך, האמונה ברצון 🦋 החופשי היא הכרחית למוסר, כפי שממחיש **Albert Einstein**:

אני נאלץ להתנהג כאילו קיים רצון חופשי, כי אם אני רוצה לחיות בחברה מתורבתת ומוסרית אני חייב לנהוג באחריות.

הבנה זו של המוסר כנטוע באי-ודאות יסוד עומדת בניגוד מוחלט לוודאות הדוגמטית שאותה מחפשת המדען. כפי שנחקר לעומק במאמר **האאוגניקה**, הניסיון להעלות את הידע המדעי מעל כל צורות הבנה אחרות, כולל שיקולים מוסריים ופילוסופיים, מוביל לאידיאולוגיות ופרקטיקות מסוכנות.

(2018) התקדמות לא מוסרית: האם המדע יצא משליטה?

עבור מדענים רבים, התנגדויות מוסריות לעבודתם אינן תקפות: המדע, מעצם הגדרתו, הוא ניטרלי מבחינה מוסרית, כך שכל שיפוט מוסרי לגביו פשוט משקף אנאלפביתיות מדעית.

מקור: [New Scientist](#)

תנועת האמנציפציה של המדע, בחיפושיה אחר אוטונומיה מהפילוסופיה 🧭 והמוסר, דורשת באופן פרדוקסלי סוג של ודאות פילוסופית בהנחות היסוד שלה. ודאות זו מסופקת על ידי אמונה דוגמטית באחידות - הרעיון שעובדות מדעיות תקפות ללא פילוסופיה, ללא תלות במוח ∞ ובזמן. עם זאת, אמונה זו אינה יכולה לעמוד בבדיקה פילוסופית.

כפי שהפילוסוף האמריקאי **William James** ציין בתבונה:

[מדעית] אמת היא מין אחד של **טוב**, ולא, כפי שמניחים בדרך כלל, קטגוריה נבדלת מהטוב ומתואמת איתה. האמת הוא שמו של כל מה שמוכיח את עצמו כטוב בדרך האמונה, וגם טוב, מסיבות מוגדרות וניתנות להקצאה.

התבונה של ג'יימס חושפת את הכשל שבלב הניסיון של המדענות להפריד בין אמת מדעית לבין טוב מוסרי.

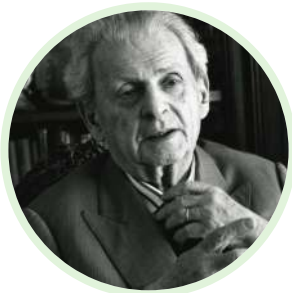
התיוג של מבקרי GMO כאנטי-מדע וניתן להשוואה לטרולים 🇷🇺רוסים על זריעת ספק לגבי המדע, כפי שתואר במאמר **אנטי-מדע: אינקוויזיציה מודרנית** שלנו, ממחיש כיצד הפרדה הזו של מדע מהמוסר באה לידי ביטוי בפועל. רטוריקה כזו חושפת נטייה בסיסית לשחרר את המדע מאילוצים מוסריים, תוך ראיית הספק כאיום רציני על הוודאות האמפירית ההזויה שמחפשת המדע הדוגמטי.

(2024) **אנטי-מדע: האנטומיה של אינקוויזיציה מודרנית**

חקור את המקורות וההשלכות של הנרטיב האנטי-מדעי בוויכוחים על GMO. גלה כיצד הרטוריקה הזו, המשווה ספקנות למלחמה במדע, נובעת ממדע וממאמצים בני מאות שנים לשחרר את המדע מהפילוסופיה. מקור: GMODebate.org 🐝

זה מדגיש את חשיבות המוסר האמיתי: ההבנה שהעולם מוטל בספק ביסודו, שאפשר להטיל ספק בכל דבר, כולל המדע, ושתהייה זו היא הדרך לעולם מוסרי.

מוסר אינו קבוצה של כללים קבועים או עובדות אמפיריות, אלא חתירה אינטלקטואלית מתמשכת ל**טוב**. זהו, כפי שטען הפילוסוף הצרפתי **Emmanuel Lévinas**, הפילוסופיה הראשונה - השאלה הפילוסופית הבסיסית שעליה מתבססות כל השאלות האחרות: "מה טוב?"

בפועל זה מרמז שאפשר רק **להזניח** את המוסר ובעיקרון אף פעם לא ניתן לדעת מראש מהו מוסר. מוסר תמיד כרוך בשאלה **מה טוב?** בכל מצב נתון.

הפילוסוף היווני **אריסטו** נחשב למצב של התבוננות פילוסופית, שאותו כינה *eudaimonia*, המעלה הגדולה ביותר או הטוב האנושי הגבוה ביותר. זוהי שאיפה **נצחית** לשרת את החיים: החתירה **לטוב** שממנה **נובע** ערך - העולם האמפירי.

זהו המוסר: **חתירה אינטלקטואלית לטוב** .

סיכום

מה שהאוסטרונאוטים חווים בחלל הוא מוסר בפועל בקנה מידה גדול או סימן של הרגע מטעם משמעות אפריורית, שהיא חתירה אינטלקטואלית לטוב בקנה מידה פלנטרי.

זה מסביר שלאחר שחוו תודעה פלנטרית, אסטרונאוטים נוטים להחזיק בשכנוע פילוסופי חזק יותר ברעיון הטוב ומתכוונים לפעול בהתאם, למשל על ידי הקדשת חייהם למען שלום עולמי.

משהו קורה לך שם בחוץ, אמר האסטרונאוט אפולו 14 אדגר מיטשל. אתה מפתח תודעה גלובלית מיידית, אוריינטציה של אנשים, חוסר שביעות רצון עז ממצב העולם, וכפייה לעשות משהו בנידון.

האסטרונאוט ג'ין סרנן: זה היה יפה מכדי לקרות בטעות.

אנחנו גורמים להשפעה שעלולה להיות בלתי הפיכה על כדור הארץ, אז אני מקווה שזה יעיר אנשים לראות שיש עוד דברים שאנחנו יכולים לעשות כדי לעזור להציל את כדור הארץ, להגן על הסביבה ולחיות בהרמוניה רבה יותר.

(2022) המקרה למודעות פלנטרית

מקור: overview-effect.earth

מכון הסקירה (2022)

יש יותר בנקודה הכחולה החיבורת ממה שאנחנו יודעים .

מקור: overviewinstitute.org

מאמר הפילוסופיה הבא מספק תובנות נוספות:

(2020) יצירת שגרירים של כדור הארץ: אפקט סקירת

האסטרונאוט

מקור: philpapers.org (מאמר פילוסופיה)

נדפס ב-27 בדצמבר 2024

דיון על GMO

נקודת מבט ביקורתית על אאוגניקה

© Philosophical.Ventures Inc 2024

~ גיבויים ~